

Het papiervisje veroverd ons land

In het vorige nummer van Dierplagen Informatie kon u al lezen dat in Nederland het papiervisje is verschenen. In een artikel voor Entomologische Berichten van juni 2002 schreven Van Nierop en Hakbij over hun onderzoek naar het papiervisje *Ctenolepisma longicaudatum* Escherich. Zij hadden op diverse plaatsen franjestaarten verzameld en kwamen bij al deze insecten tot de conclusie dat het hierbij ging om het papiervisje en niet om het ovenvisje, wat men bij oppervlakkige beschouwing misschien zou denken.

OVENVISJE BLIJKT PAPIERVISJE

Het is op zich nog niet zo bijzonder dat we in Nederland een soort aantreffen die tot dan toe niet eerder werd aangetroffen. Door het handelsverkeer worden vaker soorten over de wereld verspreid. Het werd anders toen we de in de afgelopen periode als ovenvisje gedetermineerde insecten nog eens nauwkeuriger gingen bekijken. Daarbij bleek dat alle franjestaarten die we de afgelopen tijd als ovenvisje hadden gedetermineerd papiervisjes waren. We vermoeden nu zelfs dat vanaf het moment dat het ovenvisje in opmars was in ons land, en dat is sinds ongeveer 1980, men niet nauwkeurig genoeg heeft gekeken bij de determinatie en dat men dus al die tijd al van doen had met het papiervisje!

WAT WETEN WE VAN HET PAPIERVISJE?

Het papiervisje is een franjestaart waarvan we weten dat hij in Australië zeer algemeen voorkomt. Het papiervisje verschilt uiterlijk heel weinig van het ovenvisje en het is dus ook zeer voor de hand liggend dat de soort daarmee wordt verward. Daar komt bij dat het papiervisje evenals het ovenvisje op de relatief wat drogere plaatsen in gebouwen voorkomt. Het verplaatst zich met slangachtige bewegingen en eet onder andere papier.

Het papiervisje gedijt bij warmte, maar een uurtje in de zon overleeft die niet. Het papiervisje vervelt zijn hele leven, kan bijna een heel jaar zonder eten en kan erg oud worden. De schade aan papier is veel erger dan bij ovenvisjes.

Het papiervisje voelt zich dus erg prettig in centraal verwarmde gebouwen. We weten dat voor een goede ontwikkeling van het papiervisje de temperatuur tenminste 22°C moet zijn. Het gekke is dat in de literatuur ook vermeld staat dat de optimale temperatuur voor

de ontwikkeling 24°C bedraagt. Dat ligt wel erg dicht bij elkaar. Het zou in ieder geval wel verklaren dat in gebouwen de soort goed gedijt. De ontwikkeling tot volwassen papiervisje duurt wel langer dan bij bijvoorbeeld het zilvervisje. Bij 24°C zijn de larven pas na ongeveer 14 maanden volwassen. Daar staat echter tegenover dat het papiervisje wel 7 à 8 jaar oud kan worden.

een gedwongen blootstelling aan 1 uur zon gaan papiervisjes al dood. Als voedsel nemen papiervisjes voornamelijk koolhydraten tot zich, bijvoorbeeld cellulose, zetmeel, suikers, enz. Daarnaast is er een (geringe) behoefte aan eiwit en vetten. Op papier waaraan bijvoorbeeld wat lijmstoffen zijn toegevoegd, kunnen ze uitstekend overleven. Daar komt dan nog bij dat ze een lange tijd zonder voedsel kunnen overleven. De sterkste papiervisjes kunnen zelfs 300 (!) dagen zonder voedsel. De schade die ze kunnen veroorzaken, is aanzienlijk en waarschijnlijk omvangrijker dan de schade veroorzaakt door het zilvervisje of het ovenvisje.

VERSCHILT DE BESTRIJDING VAN HET OVENVISJE MET DIE VAN HET PAPIERVISJE?

De eerste vraag die de bestrijdingstechnicus zal stellen, is of de komst van het papiervisje nu betekent dat bestrijdingen in het verleden altijd verkeerd zijn uitgevoerd. Het lijkt er op dat dat niet het geval is. De plaats waar ovenvisjes en papiervisjes in een gebouw zitten, verschilt namelijk hoegenaamd niet. Wanneer men met residueel werkende middelen een bestrijding uitvoert, zal dat zeker voor beide soorten hetzelfde effect sorteren. Dat betekent dat het ovenvisje of -zoals mag worden aangenomen- het papiervisje in de afgelopen jaren toch goed is bestreden. In de gevallen waar het niet met 100% is gelukt om de populatie uit te roeien, zal ongetwijfeld ook een gebrekkige organisatie van de bestrijding de oorzaak zijn van het slechte bestrijdingsresultaat.

Voor de bestrijding kan men nog steeds gebruikmaken van de werkzame stoffen cyfluthrin of alfa-cypermethrin, maar ook van chloorpyrifos. Wel is het raadzaam om na 6 tot 8 weken een controle op het resultaat uit te voeren. Mochten er dan nog levende exemplaren worden aangetroffen, dan zal een nabehandeling moeten volgen.